

Scenariusz zajęć nr 27

Temat: Co to za wypukłe kropki? – w świecie osób niewidomych.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- rozpoznaje pismo punktowe i opisuje jego przeznaczenie,
- wymienia trudności, z jakimi stykają się dzieci słabowidzące i niewidzące w życiu codziennym,
- porównuje fragment *Naszego elementarza* z wersją dla dzieci słabowidzących i niewidzących i przedstawia swoje wnioski z obserwacji na temat budowy pisma punktowego,
- zapisuje swoje inicjały pismem punktowym, zachowując odpowiednie odległości pomiędzy znakami,
- rozpoznaje kontury cyfr za pomocą zmysłu dotyku,
- posługuje się jednostkami: milimetr, centymetr,
- dodaje i odejmuje w zakresie 100, rozwiązując zadania z treścią dotyczące odległości w metrach.

Środki dydaktyczne:

- kartki z cyframi do wylosowania dla każdego ucznia,
- plastelina,
- opaska/ szalik na oczy dla każdego dziecka (mogą to być opaski lub szaliki przyniesione przez dzieci z domu),
- 4-5 zielonych kartek,
- karta pracy nr 1,
- grafika nr 1 przedstawiająca alfabet Braille'a
- linijki dla każdego dziecka,
- karty ze zdaniami zapisanymi alfabetem Braille' a (wypukłe znaki)
- alfabet Braille'a dla każdego ucznia (lub wyświetlona grafika nr 1),

- animacja komputerowa nr 1: biały zajęc w okularach i ludzkim przebraniu. Mierzy coś na polu. Orientuje się, że jest „w animacji komputerowej”, macha do dzieci i pokazuje wyświetlające się w prawym górnym rogu ekranu: $1\text{ cm} = 10\text{ mm}$, $100\text{ mm} = ?$. Po chwili wyświetla się rozwiązanie: $100\text{ mm} = 10\text{ cm}$. Na środku ekranu pojawiają się przykłady: $20\text{ mm} = \dots\text{ cm}$, $30\text{ mm} = \dots\text{ cm}$, $50\text{ mm} = \dots\text{ cm}$, $40\text{ mm} = \dots\text{ cm}$, $10\text{ mm} = \dots\text{ cm}$. (program IWTL s. 53)

Metody i techniki: ćwiczenia praktyczne, zabawa ruchowa, metoda problemowa

Formy:

- zbiorowa,
- grupowa,
- indywidualna.

Przebieg zajęć:

Etap wstępny

Uczniowie łączą się w pary, każda osoba z pary wybiera jeden niewielki przedmiot znajdujący się w sali (uczniowie starają się, aby osoba z pary nie widziała przedmiotu). Uczniowie wręczają sobie przedmioty zawinięte w chustę, szalik, bluzę. Każdy z nich ma za zadanie rozpoznać przedmiot za pomocą dotyku. Nauczyciel prosi uczniów, aby opisali próby rozpoznawania przedmiotów:

- Czy było to łatwe zadanie?
- Co stanowiło największy problem?
- Jakich cech przedmiotu nie da się określić bez udziału zmysłu wzroku?
- Jaki zmysł wykorzystaliście, aby rozpoznać przedmiot?

Etap realizacji

Zadanie 1

Nauczyciel wręcza uczniom karty z alfabetem Braille'a. Pyta uczniów, czy wiedzą, co to jest. Jeżeli uczniowie nie znają odpowiedzi na pytanie, wówczas nauczyciel wyjaśnia, że jest to pismo punktowe – alfabet Braille'a. Następnie pyta uczniów, dla kogo jest ono przeznaczone. Jeśli uczniowie nie znają odpowiedzi na pytania, sam wyjaśnia jego przeznaczenie. Na dostępnym sprzęcie multimedialnym wyświetla narzędzia do pisania alfabetu Braille'a – dłuto, tabliczkę braille'owską, maszynę braille'owską.

Zadanie 2

Uczniowie zastanawiają się, jakie trudności spotykają osoby niewidzące zwłaszcza dzieci, w życiu codziennym? Przykłady:

- trudności z przemieszczaniem się,
- zależność od pomocy innych osób,
- odizolowanie od rówieśników,
- trudności z wykonaniem prostych czynności.

Zadanie 3.

Nauczyciel wyświetla na dostępnym sprzęcie multimedialnym fragment podręcznika *Nasz elementarz* (do pobrania na stronie internetowej <http://naszelementarz.men.gov.pl/pobierz/>) napisany alfabetem Braille'a. Uczniowie porównują go ze swoim podręcznikiem (brak ilustracji, czarnobiały, nie ma w nim liter). Następnie nauczyciel prezentuje uczniom zdania napisane pismem punktowym (wypukłe znaki) i tablicę z alfabetem Braille'a. Uczniowie w grupach zastanawiają się, jak zbudowane jest pismo punktowe. Wykorzystują linijki, aby zmierzyć odległości między poszczególnymi punktami. Następnie prezentują efekty swojej pracy: każdy znak składa się z punktów, oddalonych od siebie w tej samej odległości, kropki są wypukłe (uczniowie wyjaśniają, dlaczego), itd. Nauczyciel może wyjaśnić, że podstawą pisma jest 6 punktów, które w zależności od ułożenia i liczby odpowiadają znanym im literom i cyfrom.

Uczniowie zamykają oczy i wodzą palcem po tekście zapisanym Braille'em. Opisują swoje wrażenia, wyjaśniają, jaki zmysł zastąpił osobom niewidzącym wzrok podczas czytania.

Zadanie 4.

Uczniowie wyszukują swoje inicjały na tablicach brajlowskich i odwzorowują je na kartach papieru, używając szpilki. Zwracają uwagę na odległości pomiędzy znakami.

Zadanie 5

Quiz. Nauczyciel dzieli uczniów na 4-5 grup. Każda z nich wybiera lidera. Uczniowie zgłaszają się do odpowiedzi przez uniesienie zielonej kartki. Za każdą dobrą odpowiedź otrzymują jeden punkt. Wygrywa grupa, która zbierze najwięcej punktów. Nauczyciel zadaje pytania dotyczące funkcjonowania osób niewidzących:

- Kto lub co ułatwia osobom niewidzącym przemieszczanie się? (biała laska, przewodnik – człowiek, pies przewodnik),
- Jak nazywa się pismo, którym posługują się osoby niewidzące? (pismo Braille' a),
- W jaki sposób zapisuje się litery alfabetu Braille' a? (specjalnym dłutkiem i tablicami braille'owskimi, maszynami braille'owskimi),
- W jaki sposób osoby niewidome odczytują tekst zapisany alfabetem Braille' a? (za pomocą dotyku).

Zadanie 6

Zadaniem uczniów jest ulepić z plasteliny kontury wylosowanych cyfr. Po wykonaniu zadania, nauczyciel zbiera prace, uczniowie zawiązują chustki wokół oczu. Rozdaje losowo ulepione cyfry. Uczniowie odgadują. Po wykonaniu zadania, sprawdzają prawidłowość swoich odpowiedzi. Opowiadają, jak się czuli podczas wykonywania zadania, oceniają trudność zadania.

Zadanie 7

Animacja komputerowa. Uczniowie rozwiązują zagadkę zająca. Nauczyciel zapisuje na tablicy wszystkie pomiary dokonane w zadaniu 3.

Zadanie 8

Karta pracy nr 1.

Etap końcowy

Nauczyciel zadaje uczniom pytanie: *W jaki sposób możemy pomóc osobie niewidzącej?*

Pytanie można ująć w kontekstach sytuacyjnych: w autobusie, podczas zakupów, w windzie, w pociągu itd. Uczniowie dzielą się swoimi pomysłami.

Dodatkowo

Uczeń zdolny: rozwiązuje zadania w karcie pracy nr 1a.

Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: rozwiązuje zadania w karcie pracy 1b.

